

'Ik sliep in Han Hollanders bed'

Geen van de achtereenvolgende bewoners had het er naar de zin. Dat mag geen verbazing wekken. Allen waren er tegen hun zin ondergebracht. Aanvankelijk ging het om werklozen uit overwegend de provincie Groningen. Later werden er Amsterdamse joden geplaatst. Na een tijdje van leegstand in de tweede helft van de Tweede Wereldoorlog bood het onderdak aan zogenoemde Lüneburgers, NSB-ers en hun gezinnen die na Dolle Dinsdag uit Nederland vluchtten. Duitsland stelde echter ook geen prijs op hun aanwezigheid en stuurde ze al snel terug. Na hen kwamen de politieke delinquenten, mensen die in de oorlog 'fout' waren geweest. Dertien jaar lang bestond het kamp Sellingerbeetse. Oorspronkelijk was het – in 1935 - opgezet als een kamp voor de werklozen die de woesten gronden rond Sellingen moesten ontginnen. Dat ook de Duitse bezetter en hun Nederlandse volgelingen er gebruik van zouden maken kon toen echter nog niemand bevroeden.

Jaap Spanninga uit Ter Apel schreef er het boek 'Kamp De Beetse' over. Vandaag reikte burgemeester H.A. Euverink van Vlagtwedde het eerste exemplaar uitaan dr. P. Romijn, hoofd onderzoek van het Nederlands Instituut voor Oorlogsdocumentatie in Amsterdam. Het is voor het eerst dat er over het totale bestaan van het kamp de geschiedenis wordt beschreven. Spanninga, die eerder betrokken was bij het boek 'Van veensoldaat tot Poolse bevrijder' over de afloop

Een foto van mensen die in het kader van de ontginningswerkzaamheden in Westerwolde bij Sellingen waren tewerkgesteld.

van de oorlog rond Ter Apel, had het vaste voornemen de historie van het kamp nog eens vast te leggen. Dat is hem gelukt. Tijd noch moeite bespaarde hij om mensen te achterhalen en te spreken die ooit in het kamp Sellingerbeetse waren ondergebracht. Op die manier slaagde hij erin een document af te leveren, dat een goed beeld geeft van de verschillende perioden van het kamp.

Het verblijf van de Amsterdamse joden was misschien nog wel het meest tragisch. Ze waren in de regel opgetogen 'slechts' naar Sellingerbeetse te gaan, dachten door het verblijf hier te zullen ontkomen aan overbrenging naar Westerbork en de concentratiekampen in Duitsland.

Het bleek een vergissing; velen werden vanuit Sellingerbeetse later alsnog naar Westerbork overgebracht en vandaar naar de Duitse vernietigingskampen.

Er zaten ook bekende, om niet te zeggen beroemde, Nederlandse joden in het kamp. De heer E. Dekker uit Zuidlaren, die er in het kader van de arbeitsinzet aan het einde van de oorlog was ondergebracht, ontdekte tot zijn verbazing een naambordje bij zijn bed. "Op de houten wand stond de naam van de bekende sportjournalist Han Hollander. Ik heb dus in zijn bed geslapen..." Dat blijkt inderdaad te kloppen, want later – toen de joden naar Westerbork werden afgevoerd dachten scholieren in Stadskanaal (van waaruit de

groep met de trein werd vervoerd) ook de toen fameuze Hollander te signaleren.

Het kamp Sellingerbeetse heeft echter vooral bekendheid gekregen doordat het als huisvesting diende voor de werklozen die in grote aantallen naar de ontginningsgebieden in Westerwolde werden gestuurd. 'De Beetse' had een slechte reputatie, maar dat was meer te wijten aan de omstandigheden waarin en condities waaronder moest worden gewerkt. Laat er geen misverstand over zijn, ook de huisvesting was niet bepaald ideaal, nog afgezien van het feit dat werkloze vaders zonder pardon voor een werkweek van vijfenhalve dag van hun gezinnen werden gescheiden. Gingen ze

niet naar Sellingerbeetse, dan werd de uitkering ingehouden. Er was dus nauwelijks een keus.

In 1948 werd het kamp opgeheven. De ex-NSB-ers en hun gezinnen die er toen nog zaten werden overgeplaatst naar andere kampen. Ook bestond er de mogelijkheid in de Limburgse mijnen te gaan werken, waarmee bovendien de straf tijd kon worden bekort.

Spanninga heeft een lezenswaardig boek over de geschiedenis van kamp De Beetse geschreven. Dat bereikte hij vooral door mensen aan het woord te laten die in het kamp verbleven. Het boek is uitgegeven door Regio-PROject in Groningen en in de boekhandel verkrijgbaar voor 37,95 gulden.